

Evaluering- En lille diskursanalyse af plancherne fra workshops

Vestegnens Kulturkonference, lørdag d. 27. oktober 2012

En lille diskursanalyse af 16 + 4 plancher

Vi har kastet et nærmere blik på de 16 mindre og 4 større, samlende plancher, der blev produceret af deltagerne i Cultura21's workshops under Vestegnens Kulturkonference den 27. oktober 2012. Vi har benyttet os af træk fra en såkaldt *diskursanalyse*, hvor deltagernes udsagn samles i mønstre og knudepunkter og analyseres ift deres relationer til hinanden.

Indholdet på plancherne samler sig omkring en række knudepunkter, som i nogen grad fordeler sig langs nogle akser. En nærmere læsning af ordene i indholdet vil måske vise, at man kunne læse akserne anderledes. Men vi har fokuseret på de kernepunkter, der tegner sig ganske tydeligt – og herunder også set på, hvilke modsætningsforhold, der ser ud til at optage deltagerne i forhold til Vestegnens kultursamarbejde. Enkelte punkter fremstår dog uden egentlig modsætning.

Dette dokument understøtter den mundtlige debrief, som blev holdt med Martin Jensen og Signe Ejerskov den 9. november 2012, hvor vi også så ud mod fremtidige handlinger og veje. Det har vi derfor ikke taget med her, men holdt os til en relativt nøgen og nøgtern analyse af det, der fandtes på plancherne (men med vores forståelse og erfaring taget med i betragtning).

Inddragelse ↔ Manipulation

Den ene akse handler om processer og demokrati; i den ene pol finder vi inddragelse, medbestemmelse, deling og involvering, og i den anden pol uklarhed og skjulte dagsordener, og aktører/kommuner, der fremmer deres eget mål uden at give reel magt fra sig. Det er klart den første der er den dominerende. *Inddragelse* er det ene af de to virkelig dominerende mantraer gennem alle grupperne og dermed til stede på alle 16 plancher. Inddragelse betyder åbenhed fra ledelsen i kommunerne og det kulturelle specifikt ud mod alle de andre aktører. Det betyder inddragelse af foreninger, borgere, kunstnere og grupper i udformningen af visioner, værker og processer. Det betyder bred tilslutning til de ideer som en gruppe som The Glass House fortalte om (selv om der

også er enkelte negative kommentarer til dem). Der er interesse for modeller som "inddragelsesstigen", som TGH præsenterede, fordi der er ønske om at åben inklusion og involvering af borgerne ses som noget, der skal stå i centrum i den kulturelle politik. Det er nok værd at nævne, at deltagerne her taler bredt om kultur i noget nær antropologisk betydning: kulturen i hverdagen, kulturen blandt borgerne, i skoler og gymnasier, i nær-vækst og dagligdag, NGO- og foreningsland. Det drejer sig om at fremme borgernes drive og bringe hverdagsenergi ind i kulturen, men ikke nødvendigvis som en modsætning til de mere regulært kunstneriske aktiviteter. Dem vender vi tilbage til. Deltagerne tager ikke stilling til, om den åbne og inddragende kulturelle bevægelse skal ses som alternativ til den mere etablerede kunst. De vil bare skabe ejerskab og ser for manges vedkommende sig selv som bærere af kontakten ud mod borgerniveauet. Der er en del der ytrer ønske om at kultursamarbejdets ansvarlige parter skal huske at gå ud og spørge, lytte, undersøge, før de afvikler og erstatter velfungerende og forankrede aktører eller institutioner. Deltagerne efterspørger "folkekultur", "legepladser", og en åbenhed der skaber mulighed for det lange, seje træk og en "langtidsholdbar" kulturværdi.

På plancherne viser der sig også en vis forsigtighed eller uro over, at man ikke kan se noget klart mål med kultursamarbejdet; at det er meget vigtigt at man arbejder videre med de eksisterende aktører (ikke at forveksle med at bevare strukturerne, se længere nede), at man ikke har nogen fornemmelse af organisering eller budgettering, at der ligefrem skulle være en grad af *manipulation* i hele set-up'et. Den er ikke dominerende, og den må nok ses som til dels et produkt af konferencens indhold, hvor der ikke som sådan blev lagt visioner for dagen, men snarere inspirationer og kommentarer. Det kan altså ses frem som en modsætning til det åbne og inddragende. Men vi mener snarere, at det er udtryk for at den manglende klarhed i forhold til målet med projektet og konferencens nøjagtige formål altså giver sig til kende gennem den her usikkerhed. Den viser, hvor vigtigt det opleves af deltagerne, at de synes at de ved hvad der vil komme til at ske fremover, ikke mindst i forhold til om deres job er i fare, eller om der kommer helt nyt indhold i kulturpolitikken.

Mangfoldighed ↔ Kulturel identitet

Den anden akse tæller begrebet *mangfoldighed* som er det ord, ud over inddragelse, der bruges oftest. Her har Michael Metz' ord om at "bade i hinandens kulturer" skabt genklang og det ses som udtryk for den interkulturalitet, man gerne vil se gennem kulturen og som resultat af kulturen. Mangfoldighed henviser både til etnicitet, til generationer og til mere abstrakte udtryk for at der er plads til forskellighed. Her fokuseres på Vestegnen som en mangfoldig egn, der også er det i kraft af mange forskellige zoner, fra det tæt befolkede over i de næsten øde områder, områder med mange

kulturer samlet på ét sted og gamle villekvarterer med etnisk ensartede beboere, der har boet der i 50 år. Der er flere, der nævner at kulturerne i dag måske snarere fungerer som sideboende monokulturer – og at kulturen kunne være løftestang for at fremme fælles oplevelser, fællesskabsfølelse og sammenhængskraft på tværs af kulturer.

Der er sådan set ikke nogen direkte modsætning til ideen om mangfoldighed når deltagerne skal tage stilling til kulturens betydning og værdi på Vestegnen. Det er måske ikke så overraskende, da det er svært at forestille sig at ideer om etnisk renhed eller isolation af kulturer kunne få nogen synderlig positiv status i den her sammenhæng. Når vi så alligevel udnævner den kulturelle identitet er det for at understrege den værdi, som mangfoldigheden tilskrives. Ideen om kulturel identitet er ikke nogen negation af mangfoldighed. Den er et udtryk for vejen ud af den mangel på stolthed over at høre til egnen, som mange af deltagerne og flere af oplægsholderne omtaler. Deltagerne ser kultursamarbejdet som en måde at få vendt den savnede stolthed til en ”positiv fortælling”, en fortælling om en forenet vestegn, om forstadsstolthed og velfærd, om den danske model der lykkes i den her del af landet. Det drejer sig både om at ranke ryggen og at være solidariske, både med hinanden som kommuner og indbyrdes mellem beboerne i hver del af vestegnen. Det gælder om at overvinde protektionismen og isolationen, at skabe nye former og formater og udfordre strukturelle barrierer, og at fremhæve forbindelser mellem de lokale forskelligheder. Forholdet mellem mangfoldighed og drømmen om ny stolthed gennem kulturen er altså ikke en gensidig udelukkelse. Det er en gensidig forstærkning, hvor det mangfoldige og det enkelte spiller sammen og hvor lokal, global og tvær-lokal går ”offensivt frem”, hånd i hånd (i hånd).

Kunstnerisk kvalitet (↔ Folkelighed? ↔ Kulturlaboratorier?)

Det kan jo ikke virke særlig overraskende, at der er tilslutning til kunstnerisk kvalitet i en workshop om Vestegnens kultursamarbejde. Når det nævnes i forbindelse med visioner for samarbejdet, er det blandt andet som modsætning til ”byfester” og til den tæmmede, folkelige kunst. Kvalitet kædes sammen med det unikke, med det modige og skøre, utraditionelle, store, med at stræbe højt og skabe fyrtårne, utopier og drømme, fremme det uforudsigelige og sågar at søge at udbrede kunstneriske evner gennem undervisning. Skal der derfor ses en modsætning her, er det nok nærmere til den integrerende og inddragende, demokratiske kultur – men den modsætning er ikke særlig tydelig. Desuden kunne der ses en modsætning til laboratorierne, hvor den kreative kraft netop tæmmes ind i en design-styret sammenhæng med bestemte formål. Den modsætning kan fornemmes, men virker ikke særlig udbredt. Der er dog en vis grad af konservatisme i det her knudepunkt, det skal bare ikke ses som en æstetisk eller kunstnerisk modstand mod fornyelse. Den er mere jordnær, lader det til. Her

skal snarere ses på forholdet mellem bevarelse af det, der allerede ses som værdifuldt i et forsvar for de projekter som deltagerne allerede har kendskab til, og de ideer som de ser udtrykt fx i laboratorierne og de fornyende ønsker.

Bevarelse ↔ Fornyelse

Den tredje akse er altså 'historisk' og handler om tradition/arv/bevarelse/identitet i den ene pol og fornyelse og forandring i den anden. Interessant er det at se at opmærksomheden omkring fornyelsen i høj grad er metodisk (laboratoriet kommer ind her som en af mulighederne for mange), mens interessen omkring tradition og bevarelse er meget mere værdibaseret. Så når man vil fornyelsen, sker det ikke så meget ud fra et bestemt ønske om at en bestemt værdi skal være til stede, det er snarere en åbenhed over for nye metoder til at udvikle igennem. Eller set på en anden måde: der er en vis åbenhed over for at det kan være værdifuldt at arbejde gennem en metode som laboratorierne, men der er ikke sket en oversættelse af Designskolens fortællinger til noget der gælder Vestegnen (det kunne jo være Vestforbrændingen, men den nævnes ikke af deltagerne her). Det peger nok på, at der er brug for mere inddragelse, mere information og flere udviklingsforløb, før ideen om kulturlaboratorierne er forankret blandt aktørerne. På den positive side kan vi se at den form for fornyelse som laboratorierne repræsenterer, samtidig ses som langtidsholdbar eller langsigtet (længere end 10 år). De ses som måder at "bryde tabuer", at skabe forandring, at bidrage til at fjerne blokerende strukturer, at skabe "kreative meningsmæssige spændingsfelter", som bearbejde, frisk start og idébank, med brug af nye medier og med udsigt til kulturaftaler.

Når man vil bevarelsen og traditionen (kulturarven fx), så er det som værdi som sådan, ikke så meget fordi den kan noget bestemt eller fordi den er en bestemt måde at arbejde med det på. Og ser man bare på den akse, så er der klart overvægt af åbenhed for fornyelsen. Men der er en del forbehold at tage. Der bliver både nævnt kulturarv, kulturkanon for Vestegnen, en interesse for det historiske og lokale i forening – det er dog noget mindre markant end fornyelsens perspektiv. Her skal vi jo nok tage forbehold for at det er en konference der handler om fremtidens kultursamarbejde. Det vil ikke være helt stuerent at være helt modsat projektet som helhed, for at forsvare nogle bestående værdier. Endelig er der den anden slutning herfra, som står ovenfor: at man frygter for sin egen position og derfor træder i en form for 'kulturel defensiv'.

Cultura21 Nordic, København, 15. november 2012